

KVALITETSVURDERING AF

ÆRØ MUSEUM

INDHOLDSFORTEGNELSE

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
ÆRØ MUSEUM	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING.....	5
Fremtid.....	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	6
Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse.....	6
Ressourcegrundlag	8
Forskning.....	11
Formidling.....	11
Indsamling.....	14
Registrering.....	15
Bevaring	16
Den faste kulturarv – Museumslovens kapitel 8.....	17
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ ÆRØ MUSEUM.....	19
Bilag 1. Forskningsevaluering af Ærø Museums forskningspublikationer	20

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere, Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011 og Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2012.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside: www.kulturstyrelsen.dk under museer/museumsdrift/kvalitetsvurderinger.

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der bilagt forskningsevalueringen sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

ÆRØ MUSEUM

Ærø Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum med ansvar for nyere tids kulturhistorie i Ærø Kommune.

Ærø Museum er en selvejende institution. Det blev oprettet i 1910 og statsanerkendt i 1963.

Museet har følgende besøgssteder: Ærøskøbing Bymuseum, Hammerichs Hus, Flaske-Peters Samling og Søbygaard.

Ærø Kommune er museets hovedtilskudsyder.

Nøgletal i 2011

- Museet havde 24.791 brugere.
- Museets samlede indtægter var 4.134.597 kr.
- Museet rådede over 3,7 fastansatte årsværk, heraf 1,9 videnskabelige.
- Museets støtteforeninger havde tilsammen 1.062 medlemmer.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Ærø Museums opgavevaretagelse ikke er tilfredsstillende. Museet lever ikke i tilstrækkelig grad op til de lovbestemte museumsfaglige forpligtelser vedrørende indsamling, bevaring, registrering og formidling inden for museets ansvarsområde, og museets forskningsproduktion er særdeles lille. Hertil kommer, at museet råder over et begrænset antal videnskabelige medarbejdere til at løse de museumsfaglige opgaver samt et spinkelt økonomisk ressourcegrundlag med et ikke-statsligt tilskudsniveau, der pt ikke lever op til det nye minimum i henhold til det foreliggende forslag til ny museumslov. Disse forhold er nærmere belyst i det følgende.

Fremtid

Ærø Museum står over for store udfordringer, der kræver væsentlige prioriteringer, hvis det skal leve op til museumslovens krav og forpligtelser. Samtidig vurderer Kulturstyrelsen, at museets ressourcegrundlag ikke er tilstrækkeligt til at varetage driften af museets mange afdelinger på et tilstrækkeligt kvalitativt niveau. Ærø Museum og Ærø Kommune skal derfor afklare, om der fortsat er et ønske om at opretholde en statsanerkendelse med de krav og forpligtelser, det indebærer i forhold til museumsloven.

Kulturstyrelsens anbefalinger i nærværende rapport bygger på en forudsætning om, at museet og kommunen fortsat ønsker at opretholde en selvstændig statsanerkendelse af museet. Kulturstyrelsen står til rådighed og indgår gerne i drøftelserne med museet og kommunen om Ærø Museums videre udvikling og fremtid.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Af Ærø Museums vedtægter fremgår, at museets ansvarsområde er nyere tids kulturhistorie i Ærø Kommune. Museets fokusområder er Ærøs kulturlandskab og øboers særlige levevilkår, herunder handel, industri og købstadshistorie, samt Ærø som en del af hertugdømmet Slesvig. I museets seneste arbejdsplan tolker museet ansvarsområdet således, at det også har fokus på den søfartshistorie, som relaterer sig til købstadshistorien. Det er imidlertid Marstal Søfartsmuseum, som har ansvaret for Ærø Kommunes maritime kulturhistorie i nyere tid.

Øhavsmuseet har det arkæologiske ansvar i Ærø Kommune.

Museets mission er ifølge dets arbejdsplan, at det gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling inden for sit ansvarsområde skal virke for at sikre Danmarks kulturarv og belyse forandring, variation og kontinuitet i Ærøs kulturhistorie. Samlingerne skal gøres tilgængelige for offentligheden og stilles til rådighed for forskningen. Forskningens resultater skal publiceres.

Museets vision er ifølge museets arbejdsplan, at det skal handle og optræde som et professionelt museum. Det skal bevare og passe på kulturarven og undersøge og formidle ærøboernes liv og virke i fortid og nutid. Museet skal være et kulturelt samlingspunkt på mange niveauer. Det skal have det klare mål, at det fortsat skal udvikle sig, gøre nye tiltag, være opdateret og engageret. Museet vil være en væsentlig del af det lille nære samfunds kulturelle og sociale liv. Museets rolle og betydning skal være synlig og præget af originalitet – både for øboer og øens gæster. Museet vil ramme bredt med kvalitet i højsædet. Museet vil være opsøgende med hensyn til faglige samarbejdspartnere.

Ærø Museum har ingen samlet strategi for sin virksomhed.

Kulturstyrelsens indtryk er, at museets emnemæssige fokus inden for ansvarsområdet er velafgrænset. Fokusområder omsættes dog ikke i praksis i størstedelen af museets virksomhed, idet der ikke er sammenhæng mellem museets faglige opgavevaretagelse og museets ansvarsområde. Dette forhold uddybes i de følgende afsnit om museets faglige opgavevaretagelse.

Organisation og ledelse

Ærø Museum består af fire besøgssteder. Ærøskøbing Bymuseum blev oprettet i 1910 og statsanerkendt i 1963. I 1989 overtog museet Hammerichs Hus, som havde været drevet af Ærøskøbing Kommune fra 1966, og Flaske-Peters Samling, som siden 1943 havde været drevet af Turistforeningen for Ærøskøbing Kommune. Med sammenlægningen fik museet sit første faglige personale. I 2000 indgik museet en aftale med Den Selvejende Institution Søbygaard om at overtage formidling og drift af Søbygaard i takt med, at herregården blev restaureret. Målet for Den Selvejende Institution Søbygaard er at gøre Søbygaard til et kulturcenter på Ærø.

Ærø Museum har tilknyttet to museumsforeninger: Foreningen Ærø Museum, som støtter aktiviteter på museumsafdelingerne i Ærøskøbing, og Foreningen Søbygårds Venner, som støtter aktiviteter på Søbygaard. Støtteforeningerne har tilsammen 1.062 medlemmer.

Museets bestyrelse består af fem medlemmer, hvoraf to er kvinder, og tre er mænd. Et medlem er udpeget af Ærø Kommunes Kommunalbestyrelse. Foreningen Ærø Museum udpeger to medlemmer. Foreningen Søbygårds Venner udpeger et medlem og Den Selvejende Institution Søbygaard udpeger et medlem. Museet oplyser, at ingen bestyrelsesmedlemmer udpeges på baggrund af særlige kompetencer.

Det er Kulturstyrelsens indtryk, at museet består af adskilte afdelinger uden indbyrdes sammenhæng og fokus. Kun på en enkelt afdeling, Ærøskøbing Bymuseum, arbejdes mere dybdegående med det faglige fokus, som fremgår af museets vedtægter. Museet kommer dermed til at mangle en klar og sammenhængende profil. Det er også Kulturstyrelsens indtryk, at museets organisering og ledelse ikke bidrager til en entydig retning for museets udvikling. Der er således tilknyttet to venneforeninger til museet, som har forskellige formål. Disse forskellige interessentforhold er også afspejlet i museets bestyrelse.

Kulturministeriet har i 2011 udsendt publikationen ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner”. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et klart fagligt fokus i sine vedtægter.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en samlet strategi for sin virksomhed
- at museets bestyrelsessammensætning afspejler interessentforhold frem for professionelle kompetencer, der kan bidrage til en kvalitativ og entydig udvikling af museet.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke omsætter sit faglige fokus i praksis, og at museet dermed ikke får en klar og sammenhængende profil
- at museets forskellige afdelinger samlet set ikke understøtter museets vedtægtsbestemte ansvarsområde.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet med udgangspunkt i sin vedtægtsbestemte faglige profil, mission og vision udarbejder en samlet strategi og handlingsplan, som sætter museet i stand til at omsætte det faglige fokus i an-

svarsområdet til praksis. Strategien skal sikre sammenhæng i museets faglige opgavevaretagelse og beskrive prioriteringen af de organisatoriske og ressourcemæssige forhold, som kan understøtte realiseringen af museets mission, vision og faglige målsætninger

- at bestyrelsen for Ærø Museum følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse, herunder at bestyrelsen løbende vurderer sin sammensætning og hvilke kompetencer, den skal råde over for bedst muligt at kunne understøtte en professionel og kvalitativ udvikling af museet.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede indtægter var på 4.134.597 kr. i 2011. Indtægterne fordeler sig således:

- Kommunalt tilskud: 1.570.106 kr.
- Statsligt tilskud: 960.082 kr.
- Tilskud fra EU: 113.254 kr.
- Ikke offentlige tilskud: 308.624 kr.
- Egenindtjening: 1.182.531 kr.

Af det kommunale tilskud er 150.000 kr. øremærket drift af Søbygaard, og 200.000 kr. er øremærket naturformidling omkring Søbygård. Naturformidling ligger uden for museets ansvars- og arbejdsområde. Ærø Kommune stiller omkostningsfrit en pedel til museets rådighed.

I 2010 havde Ærø Museums indtægter for 3,5 mio. kr. Det var det ottende laveste indtægtsgrundlag blandt de 116 statsanerkendte museer i 2010. Ærø Kommunes tilskud pr. indbygger var det 10. højeste med 146 kr. pr indbygger.

Gennemsnittet for museets ikke-statslige tilskud over de seneste tre år er på 1.870.809 kr. Det er under det forventede nye minimum (2 mio. kr.) for statsligt tilskud i henhold til det fremsatte forslag til ny museumslov.

Museets regnskab for 2011 viser, at museet havde en samlet gældsforpligtelse på 1,85 mio. kr. Den består af en kortfristet gæld på 682.108 kr., en langfristet gæld på 1 mio. kr. samt en negativ egenkapital på 163.597 kr. Den langfristede gæld skyldes et lån fra Foreningen Ærø Museum, som er indgået i forbindelse med købet af museets nuværende administrationsbygning. Gælden skal indfries ved salg af administrationsbygningen.

Personale

I 2011 rådede museet over 3,7 årsværk i faste stillinger, hvoraf 1,9 var videnskabelige medarbejdere. Museet havde desuden 1,6 årsværk i tidsbegrænset stilling og anslår, at ca. 1 årsværk blev varetaget af frivillige.

I betragtning af museets faglige udfordringer og de mange afdelinger, som museet driver, er det et begrænset videnskabeligt personale, der er til rådighed for at løse de museumsfaglige opgaver.

Bygninger

Ærø Museum har fire udstillingssteder: Ærøskøbing Bymuseum, Flaske-Peters Samling, Hammerichs Hus og Søbygaard. Museet administration er placeret på en særskilt adresse. Magasinerne er fordelt på de fire udstillingssteder samt under Ærø Kommunes Rådhus og i en lade på en landbrugsejendom uden for Ærøskøbing.

Ærø Museum har indgået aftale med den Selvejende Institution Søbygaard om at varetage driften og formidlingen af Søbygaard i takt med at herregården restaureres. I den foreliggende forretningsplan for Søbygaard fremgår, at Ærø Museum skal etablere et nyt analogt og digitalt formidlingsprojekt i den endnu ikke færdigrestaurerede avlsbygning. Her skal opføres et fritstående glashus, som sikrer bevaringsklimaet i udstillingerne. Den udestående restaurering og museets formidlingsprojekt er ikke finansieret. Restaureringen anslås at koste 15-20 mio. kr. Formidlingsprojektet er budgetteret til ca. 5 mio. kr. Begge dele forventes finansieret gennem fondsstøtte.

Det er et ønske fra Den Selvejende Institution Søbygaard, Ærø Museum og Ærø Kommune, at staten sikrer den fremtidige drift af Søbygaard enten ved overtagelse af bygningerne eller ved anden form for vedvarende støtte. Dette er flere gange blevet afslået af Kulturarvsstyrelsen (nu Kulturstyrelsen) og kulturministeren. Praksis på området er, at Kulturstyrelsen i henhold til bygningsfredningsloven kun køber ejendomme, som vurderes at være svære at redde af anden vej. Ejendommene restaureres og sælges igen, når de er istandsat. Styrelsen har ikke mulighed for at overtage og stå for den løbende drift af færdigrestaurerede bygninger.

Museet ejer Ærøskøbings tidligere domhus, som i dag er museets administrationsbygning. Ærø Kommune stiller magasinerne under rådhuset samt magasinet på landbrugsejendommen gratis til rådighed for museet. Museet lejer sig ind i de øvrige bygninger for et symbolsk beløb, mod at være forpligtet på den udvendige og indvendige vedligeholdelse. Det drejer sig om:

- Flaske-Peters Samling, Ærøskøbing Bymuseum og Hammerichs Hus, som alle er fredede bygninger ejet af Foreningen Ærø Museum
- Det fredede Søbygaard, hvor museet har ansvaret for vedligeholdelse af hovedbygningen og driften af anlægget. Ærø Kommune har øremærket et tilskud på 150.000 kr. til opgaven, men museet oplyser, at beløbet ikke er tilstrækkeligt til at varetage opgaverne på et tilfredsstillende niveau.

I øjeblikket har museet en særlig udfordring omkring et væsentligt istandsættelsesprojekt på Flaske-Peters Samling.

Der er samlet tale om en stor bygningsmasse, som er i dårlig stand med blandt andet sætningskader, vandkader og skimmelsvamp. I 2011 anvendte museet 10,4 % af budgettet på bygninger og bygningsrelateret arbejde. Museet vurderer dog ikke, at vedligeholdelsesopgaverne varetages på et tilfredsstillende niveau.

Der foreligger ingen samlet, prioriteret vedligeholdelsesplan for museets bygninger.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har et spinkelt økonomisk ressourcegrundlag samt meget store gældsforpligtelser og negativ egenkapital
- at museet med udgangspunkt i det eksisterende tilskudsgrundlag ikke når minimum for statsligt tilskud i henhold til det foreliggende forslag til ny museumslov
- at museet råder over et begrænset antal videnskabelige medarbejdere til at løse de museumsfaglige opgaver
- at museets ressourceforbrug på bygninger og andre ikke-museumsfaglige opgaver udgør 10,4 % af museets udgifter, og at denne ressourceandel ikke er tilstrækkelig til at løse opgaverne på et tilfredsstillende niveau
- at museet har vedligeholdelsesforpligtelsen på en række bygninger, som museet ikke selv ejer, særligt fordi hovedparten er fredede bygninger, hvilket stiller særlige krav i forbindelse med bygningsvedligehold og -renovering.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i samarbejde med Ærø Kommune overvejer, hvordan der kan tilvejebringes et mere bæredygtigt økonomisk ressourcegrundlag, der gør det muligt at oppebære et statsligt driftstilskud i fremtiden
- at museets årlige regnskab bringes i balance
- at museet sikrer, at der er tilstrækkeligt videnskabeligt personale til rådighed til at løse de museumsfaglige opgaver
- at museet tager stilling til, hvordan museets forskellige udstillingsadresser bedst understøtter museets videre udvikling, herunder de enkelte bygningers anvendelse og betydning for museets samlede ansvarsområde
- at museet derefter udarbejder en vedligeholdelsesplan for bygningerne, herunder en plan for finansieringen af de løbende udgifter.

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen.

Ærø Museum er som led i kvalitetsvurderingen blevet bedt om at indsende museets forskningspublikationer fra de seneste 4 år med henblik på en forskningsevaluering. Museet har indsendt otte publikationer til bedømmelse. Repræsentanter fra Det Faglige Råd for Nyere Tids Kulturhistorie har evalueret museets forskning.

Det er rådets vurdering, at museet forsker inden for sit ansvarsområde, og at der forskes efter det almene forskningsbegreb. Det faglige råd vurderer dog, at museets forskningsproduktion er særdeles lille. Tre publikationer vurderes at være forskning. Ingen af disse har været omfattet af fagfællebedømmelse. Det faglige råds evaluering af Ærø Museums forskning er vedlagt som bilag.

Museet har ikke en nedskrevet forskningsstrategi.

Museet samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om forskning.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet forsker efter det almene forskningsbegreb.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets forskningsproduktion betegnes som særdeles lille
- at museet ikke har en forskningsstrategi.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en forskningsstrategi for museets samlede ansvarsområde. Strategien skal omfatte en plan for, hvordan museet vil afsætte ressourcer til forskning, samt en plan for hvordan museet vil indgå i relevante faglige miljøer og samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om varetagelse af forskningsopgaven
- at museet prioriterer, at det videnskabelige personale får tid og mulighed for at forske
- at museet sikrer, at museets forskning bliver publiceret i relevante fagfællebedømte medier nationalt og internationalt.

Formidling

Museet er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for omverdenen. Gennem sin formidling bringer museet sin viden i spil i forhold til brugerne og det omgivende samfund.

Museet formidler gennem udstillinger på Ærøskøbing Bymuseum, Flaske-Peters Samling, Hammerichs Hus og Søbygaard. Herudover tilbyder museet rundvisninger i udstillingerne, byvandring og guidede ture på Ærø samt foredrag og andre aktiviteter. Museet har i samarbejde med Marstal Søfartsmuseum samt Ærø Turist- og Erhvervskontor udviklet projektet ”Historiesafari”, som er byvandring med iPads i Marstal og Ærøskøbing. Museet oplyser, at det i 2011 havde 113 af sådanne arrangementer på og uden for museet.

På Ærøskøbing Bymuseum er en udstilling af ældre dato. Den spænder bredt i sine temaer, idet den blandt andet viser det tidligere borgmesterkontor, en udstilling af byplanen over Ærøskøbing, tekstilproduktion, håndværksredskaber, husgeråd, landbrug og landbokulturer, lokale egnsdragter, legetøj, søfart og apotekervæsen. Museumshaven, der holdes af frivillige, viser en traditionel have fra Ærøskøbing. Museet rummer endvidere et særudstillingsrum, hvor der på besøgstidspunktet blev vist en installation om ærøske masketraditioner. Særudstillingen er produceret af kunstnere uddannet fra det fynske kunstakademi. Formidlingen i de faste udstillinger er traditionelle tekstede udstillinger af interiører og genstande i montere. De indeholder ingen digital formidling eller andre formidlingsgreb, som kan involvere og aktivere brugerne. I 2011 viste museet fire særudstillinger på Ærøskøbing Bymuseum.

I Hammerichs Hus udstiller museet billedhuggeren Gunnar Hammerichs samling. Hammerichs Hus var oprindeligt hans sommerhus, men han tog permanent ophold på Ærø som 49-årig. Hammerichs Hus er et klassisk 1700-tals hus fra Ærø. Samlingen består af ca. 3.500 genstande samlet af Hammerich i Sønderjylland og det sydfynske øhav. Museet betegner på sin hjemmeside samlingen som en speciel samling af rariteter fra nær og fjern. Samlingen er sparsomt formidlet og har stort set stået urørt, siden Hammerich forlod huset.

På Flaske-Peters Samling udstilles flaskeskibe produceret af Peter Jacobsen. Han var oprindeligt fra Kalundborg, men bosatte sig på sine ældre dage i Ærøskøbing. Flaskeskibene viser skibe, som Peter Jacobsen har observeret rundt i verden under sin karriere som sømand. Udstillingen består af en ældre udstilling af flaskeskibe og en nyopsat udstilling af de flaskeskibe, som Flaske Peter solgte fra sin samling i 1957, og som museet erhvervede tilbage i 2008. Fælles for udstillingerne er, at de er traditionelt formidlet med tekst på plancher. De rummer ingen digital formidling, men et enkelt sted vises en film om produktionen af flaskeskibe. Kun for børnene er der formidlingsgreb, som kan involvere og aktivere brugerne, idet de kan gå på skattejagt i udstillingen. Om sommeren er der mulighed for at se dukke-teater om Flaske-Peter i museets baghave. Det opføres af den selvstændige forening, Kulturladen.

I et mindre lokale i tilknytning til Flaske-Peters Samling viser museet en særudstilling produceret af en gruppe nuværende og tidligere ansatte på det lokale sygehus. De har på egen hånd opstillet og beskrevet samlingen af sygehusgenstande, som tilhører sygehuset.

I hovedbygningen på Søbygaard vises en plancheudstilling om hertugdømmet, Fabricius- og Knudsen-slægterne, som har ejet og beboet herregården. Der er desuden opstillet møbler, som oprindeligt har hørt til på herregården, men ingen af møblerne er fra museets samling, eftersom museet vurderer, at bevaringsklimaet i bygningen er for dårligt til at udstille museumsgenstande. I bygningen blev der på besøgstids-

punktet vist en særudstilling af maleren Sven Havsteen-Mikkelsens værker, som formidles med en film om Havsteen-Mikkelsens kunst. I den ene avslænge har museet siden 2000 udstillet Havsteen-Mikkelsens forarbejder til glasmosaikker. Der vises desuden løbende særudstillinger. På besøgstidspunktet var en præsentation af værker fra et københavnsk galleri. Værkerne var prissat og museet henviser brugerne til kunstneren via en værkfortegnelse.

Foreningen Søbygaards Venner arrangerer koncerter i Søbygaards avlsbygninger, og Ærø Kommune har tilknyttet en naturvejleder, som formidler herregårdens omgivende natur gennem projektet: Kys frøen.

Af museets årsberetning fremgår, at museet i 2011 viste fire særudstillinger på Søbygaard. De drejede sig alle om kunst og kunsthåndværk. Årsberetningen beskriver desuden de øvrige arrangementer, som er afholdt på Søbygaard i 2011: Kom og mød kunstneren, Internationalt Ape-træf (trehjulede køertøjer), De Ærøske Motorveteraner fremviser, Moderne Kunst og Jazzen, Middelaldermarked og -underholdning, Sommermarked, Ronja Røverdatter opført af Ærø Festspil, Teaterstykket: "Livredderliv" samt udstilling af stykkets kostumer, Øhavets Dage. Af disse arrangementer vurderer Kulturstyrelsen, at kun ganske få har en forbindelse til museets ansvarsområde.

Museet har et undervisningstilbud tilgængeligt på E-museum. Det er "Saltvand i blodet", som er koordineret med lærerplaner og trinmål. Undervisningstilbuddet er udarbejdet i samarbejde med Marstal Søfartsmuseum, Øhavsmuseet og Svendborg Museum. Som et tilbud til skolerne gennemfører museet desuden rollespil på Søbygaard. Museet oplyser, at 21 skoleklasser benyttede sig af museets undervisningstilbud i 2011, heraf 16 fra grundskolen og 3 fra ungdomsuddannelserne.

I 2011 havde museet 24.791 brugere. Disse fordeler sig således: Søbygaard: 11.845, Flaske-Peters Samling: 6.371, Ærøskøbing Museum: 2.667 og Hammerichs Hus: 1.252.

Kulturstyrelsen har udviklet den nationale brugerundersøgelse, som både giver museerne et indblik i, hvem der kommer på museet og i brugernes vurdering af museet. Ærø Museum har deltaget på Flaske-Peters Samling siden undersøgelsens begyndelse og på Søbygaard fra 2012. Undersøgelsen viser, at brugere generelt giver Flaske-Peters Samling en positiv bedømmelse bortset fra på parametrene; muligheden for at deltage aktivt og variationen i formidlingen. Undersøgelsen viser også, at 77 % af brugerne er førstegangsbesøgende. Kun 1 % af brugerne er fra hjemkommunen. Brugere er ældre end den gennemsnitlige bruger på de øvrige danske kulturhistoriske museer, idet 54 % er 50 år eller derover.

Museet har en overskuelig og velfungerende hjemmeside, der indeholder de nødvendige praktiske informationer. Hjemmesiden indeholder ingen digitale formidlingstiltag eller brugerinddragende faciliteter.

Museet indgår i begrænset omfang i netværk og samarbejder om udvikling af museets formidling.

Museet har ingen nedskrevet strategi for sit samlede formidlingsarbejde.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har mange besøgende
- at museet har et stort antal formidlingsarrangementer.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en strategi for sin samlede formidling
- at museet kun har ét undervisningstilbud.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har tidssvarende udstillinger med moderne formidlingsformer
- at museet bruger ressourcer på at formidle kunst, kunsthåndværk og andre arrangementer, der ikke er relateret til museets kulturhistoriske ansvarsområde
- at museet formidler salg af udstillede værker, da dette er i strid med ICOMs anbefalinger.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en strategi for museets samlede formidlingsindsats inden for museets ansvarsområde
- at formidlingsstrategien bidrager til en moderniseret formidling, herunder en differentiering i forhold til forskellige brugergrupper og i forhold til brug af forskellige, tidssvarende formidlingsformer
- at museet udarbejder flere undervisningstilbud, der er tilpasset trinmål og læreplaner, og som ligger inden for museets ansvarsområde. Undervisningstilbuddene skal tilgængeliggøres på museets hjemmeside og på undervisningsministeriets nationale platform, E-museum
- at museet i højere grad deltager i den nationale brugerundersøgelse og inddrager resultaterne i sin formidlingsstrategi
- at museet også følger ICOMs anbefalinger vedrørende salg af udstillede værker.

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være restriktiv og udspringe af museets forskning.

I 2011 har museet indsamlet seks genstande. Museet oplyser, at den sparsomme indsamling skyldes pladsmangel og dårligt bevaringsklima i magasinerne.

Ærø Museum har ingen nedskrevet indsamlingspolitik, men museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse af genstande.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har skriftlige retningslinjer for modtagelse af genstande.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en indsamlingspolitik.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets indsamling begrænses af dårlige magasinforhold.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en indsamlingspolitik, der sikrer, at museet fører en aktiv, restriktiv og fagligt reflekteret indsamlingspraksis inden for sit ansvarsområde.

Registrering

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark. Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt.

Museet har indberettet til Kulturstyrelsen, at museets samling omfatter i alt 11.794 inventarnumre. Museet skønner, at 99 % af samlingen er registreret, og at 97 % er indberettet til de centrale kulturarvsregistre. Museet oplyser, at det følger sin handlingsplan for registrering.

Museet oplyser dog også, at det ikke har det fulde overblik over hele samlingen. Det drejer sig dels om magasinet under Ærø Kommunes Rådhus, hvor kommunens inventar mv. opbevares sammen med dele af museets samling. Museet er derfor i tvivl om, hvem der har ejerskabet til flere genstande. Dels om magasinet på landbrugsejendommen, som er opstået ved, at det i forbindelse med projekteringen af Søbygaard er blevet offentliggjort, at herregården muligvis skulle huse et landbrugsmuseum. Lokalbefolkningen har derefter indleveret landbrugsgenstande, og den tidligere museumsleder har registreret dele af disse. Da det blev klart, at der ikke skulle være landbrugsudstillinger på Søbygaard, blev hele samlingen i 1995/96 flyttet til en lade på en landbrugsejendom. Museet ved ikke, hvor stor en del af landbrugssamlingen, der er registreret, og på grund af usystematisk opmagasinering er det uvist, hvor mange genstande samlingen omfatter.

Museet har en registrator med de nødvendige kompetencer til opgaven. Museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har registreret og indberettet størstedelen af sin samling.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har en registrator med de nødvendige kompetencer
- at museet har nedskrevne retningslinjer for sin registrering.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har det fulde overblik over samlingen og er i tvivl om ejerskabet til genstande.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer at gennemføre en samlingsgennemgang med henblik på at skabe overblik over samlingen. Museet kan søge tilskud til en samlingsgennemgang gennem Kulturstyrelsens bevaringspulje

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består både af en præventiv og en udbedrende indsats i forhold til samlingens betydning lokalt, regionalt og nationalt samt samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi.

Ærø Museum råder over magasinplads på lofterne på Ærøskøbing Bymuseum, Flaske-Peters Samling, Hammerichs Hus og Søbygård samt i kælderen på Ærø Kommunes Rådhus og i en lade på en landbrugsejendom uden for Ærøskøbing.

Bevaringscenter Fyn har i 2011 udarbejdet en konserveringsfaglig udtalelse om bevaringsklimaet i Ærø Museums udstillinger og magasiner. Magasinet på landbrugsejendommen indgår ikke i den konserveringsfaglige udtalelse.

Bevaringscentrets punktmålinger viser, at den relative luftfugtighed ligger over det maksimale i alle udstillingsbygninger og magasiner, med undtagelse af de to magasiner i Rådhusets kælder. Der er skimmelsvamp i to udstillinger og på et enkelt magasin. Der er skadedyrsangreb i to udstillinger og tre magasiner. Lysniveauet er for højt i hovedparten af udstillingslokalerne og flere af magasinerne. Der er synlige fugtskader på bygninger samt synlige skader på genstandene i museets udstillinger og magasiner. Bevaringscentret påpeger, at udtalelsen er baseret på punktmålinger, som alene giver et øjebliksbillede af temperaturer og luftfugtighed, men de synlige skader på bygninger og genstande i form af skimmelsvamp, borebilleangreb mv. indikerer, at den høje luftfugtighed er af mere permanent karakter.

Ærø Museum har indberettet til Kulturstyrelsen, at 34 % af museets samling er i formidlingseget tilstand og 12 % er i stabiliseret tilstand. 50 % af genstandene er i behandlingskrævende tilstand, og 4 % af genstandene er svært skadede.

Det fremgår af den konserveringsfaglige udtalelse, at der er risiko for håndteringsskader på genstandene på Ærø Museum, fordi magasinerne er placeret i loftsrum og kældre, hvor adgangsforholdene er dårlige.

Nogle af magasinrummene har vandførende rør, hvilket øger risikoen for vandskader. Bevaringscentret bemærker, at flere magasiner har behov for en mere systematisk magasinering, og at magasinerne er overfyldte. Overfyldt og usystematisk opmagasinering gør det vanskeligt at bevare overblikket over samlingen og tilse genstandene bevaringstilstand.

Museet indgår i drøftelser med de øvrige museer på Fyn om etablering af et nyt fællesmagasin. Der foreligger dog endnu ingen konkrete planer om realisering af et fællesmagasin.

Museet har ikke en samlet, prioriteret plan for samlingens bevaring. Museet mangler også en beredskabsplan, og der gennemføres ikke årlige brandøvelser.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en samlet bevaringsplan.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets udstillinger og magasiner ikke er egnede til at udstille og opbevare museumsgenstande
- at magasinerne er overfyldte, og at magasineringen er usystematisk
- at museets genstande har synlige skader på grund af dårlige bevaringsforhold, og at over halvdelen af samlingen er i enten behandlingskrævende eller svært skadet stand.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet som led i en samlingsgennemgang foretager en udskillelse fra samlingen med henblik på at fokusere samlingen på de dele, der har forsknings- og formidlingsmæssig værdi i forhold til museets ansvarsområde og fokusområder
- at museet med udgangspunkt i bevaringscenterets rapport og anbefalinger, udarbejder en prioriteret plan for samlingens bevaring, herunder både den præventive og udbedrende bevaringsindsats
- at museet fortsat indgår i drøftelserne om etableringen af et fællesmagasin på Fyn
- at museet prioriterer de nødvendige ressourcer til bevaringsarbejdet.

Den faste kulturarv – Museumslovens kapitel 8

De statsanerkendte, kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Ærø Museum og Marstal Søfartsmuseum deler ansvaret for samarbejdet med Ærø Kommune i forbindelse med den fysiske planlægning i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for nyere tids kulturhistorie. Der foreligger dog ikke en formaliseret aftale om, hvordan ansvaret er fordelt mellem de to museer.

Museet oplyser, at de har bidraget til 2 lokalplaner og behandlet 100 bygge- og anlægssager. Museet er desuden repræsenteret i Ærø Kommunes lokalplanudvalg og bygningsforbedringsudvalg. Kommune udtrykker tilfredshed med samarbejdet med museet på området.

Det er tilfredsstillende:

- at samarbejdet med kommunen er formaliseret gennem deltagelse i kommunens lokalplans- og bygningsforbedringsudvalg
- at Ærø Kommune er tilfredse med museets bidrag til kommunens plan- og udviklingsarbejde.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at der ikke foreligger en aftale om, hvordan ansvaret for museumslovens kapitel 8 er fordelt mellem museerne på Ærø.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet sikrer, at der udarbejdes en samarbejdsaftale mellem Ærø Kommune, Ærø Museum og Marstal Søfartsmuseum om fordelingen af ansvaret for museumslovens kapitel 8 mellem de to museer
- at museet fortsat udvikler sin rolle som aktør i den kommunale planlægning og udvikling.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ ÆRØ MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Ærø Museum fandt sted den 30-31. august 2012.

Fra Ærø Museum deltog:

- Jørgen Otto Jørgensen, bestyrelsesformand
- Bent Johansen, næstformand i bestyrelsen
- Karen Margrethe Fabricius, museumsleder
- Mikkel Kühl, museumsinspektør

Fra Ærø Kommune deltog:

- Anders Johansen, kulturudvalgsformand

Fra Kulturstyrelsen deltog:

- Kathrine Lehmann, chefkonsulent
- Berit Fruelund Kjærside, konsulent
- Bobo Krabbe Magid, konsulent

På kvalitetsvurderingsbesøget blev følgende steder besigtiget:

- Udstillingerne på Ærøskøbing Bymuseum, Flaske-Peters Samling, Hammerichs Hus og Søbygaard
- Museets administrationsbygning
- Magasinerne på de fire udstillingssteder, under Ærø Kommunes Rådhus og i en lade på en landbrugsejendom uden for Ærøskøbing.

Bilag 1. Forskningsevaluering af Ærø Museums forskningspublikationer

Vurderingen er foretaget af museumsdirektør, cand.mag. Ulla Schaltz, Museum Lolland-Falster og museumsinspektør, ph.d. Morten Pedersen, Nordjyllands Historiske Museum

Til vurderingen er indleveret følgende:

1. *Arnoldi og Søbygaard. Maj-September 2011.* Tekst af Per Arnoldi, Jørgen Leth samt Karen Margrethe Fabricius. Udgivet af Ærø Museum 2011.
2. Mikkel Kühl (red.): *Ærøskøbing – før og nu.* Marstal 2010.
3. Karen Margrethe Fabricius og Julie Rehfeld (red.): *Sophus Paulsen og Ærø.* Marstal 2010.
4. Karen Margrethe Fabricius: *Det lille sygehus' rolle og betydning for et mindre samfund. Ærøskøbing Sygehus 1890-2000.* Marstal 2009.
5. Karen Margrethe Fabricius og Karsten Hermansen: *Bygget af levende stene... Ærøskøbing Kirke 1758-2008.* Udgivet af Ærøskøbing Menighedsråd 2008.
6. Carsten Meyer: *Philip Kocks Hus, Ærøskøbings ældste hus – Et gavlbhus fra 1600-tallet og dets historie.* Marstal 2008.
7. Fire årgange af Ærø Museums *Årbog* (2008-2011) uden angivelse af, hvilke artikler der ønskes vurderet.
8. *Den maritime kulturarv i det sydfynske øhav.* Udgivet af Svendborg Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Langeland Kommune og Ærø Kommune 2011.

Karakteristik

Publikationerne består af tre udstillingskataloger (1), (2) og (3), tre monografier (4), (5), (6), fire årgange af en lokallhistorisk årbog udgivet af museet (7) og et atlasværk (8). Alle numre er på dansk, dog medtager (6) et engelsk summary. Ingen af publikationerne angiver at have været genstand for fagfællebedømmelse. I det følgende behandles hvert nummer for sig.

Vedrørende (1) er der tale om et katalog udgivet i forbindelse kunstneren Per Arnoldis udstilling af værker på Søbygaard i 2011. Det smukke katalog indledes med erindringer af Per Arnoldi. Det rummer dertil – udover fotos af Arnoldis værker og et digt af Jørgen Leth – fotos af den restaurerede herregård, men fremstår samlet som en publikation, der hører et kunstmuseum til. Grundet sin karakter lader publikationen sig ikke underkaste en forskningsvurdering i henhold til Kulturministeriets almene forskningsbegreb, der følger standardpraksis i forhold til international forskningsvurdering.

Vedrørende (2) er der tale om et katalog udgivet i forbindelse med en udstilling på Ærø Museum af historiske og nutidige gadebilleder fra Ærøskøbing. Kataloget består af en simpel gengivelse af udstillingens billeder parvis, så situationen før og nu kan sammenlignes. Publikationen falder indenfor museets ansvarsområde, men kan ikke underkastes en forskningsvurdering.

Vedrørende (3) er der tale om et katalog udgivet i forbindelse med en udstilling på Søbygaard af malerier fra kunstneren Sophus Paulsen, der gennem en årrække var bosat på Ærø. Kataloget rummer fortællinger om Sophus Paulsens liv og virke, fortalt af børnebørn ledsaget af et radioforedrag om Ærø ved kunstneren og diverse. Emnet falder indenfor museets arbejdsområde. Der afsluttes med en oversigt

over benyttet litteratur, men da teksten ikke er annoteret, ikke rummer problemstilling eller faglig placering eller analyse må den karakteriseres som formidling.

Vedrørende (4) er der tale om et arbejde med fokus på Ærøskøbings Sygehus gennemført med støtte fra Kulturarvsstyrelsen. Bogen fremstår som møntet på et bredt lokalhistorisk interesseret publikum. Målsætningen indkredses til en redegørelse for sygehusets etablering og bygningsudvidelser med fokus på især lokale aktørers indbyrdes roller, en vurdering af forholdet mellem henholdsvis lokale og en ikke nærmere defineret gruppe af mere overordnede aktørers indflydelse på sygehusets udvikling og en afdekning af dets identitetsskabende rolle i lokalsamfundet. Der henvises kort til kilder og litteratur, uden at dette dog gøres til genstand for nærmere overvejelser eller udnyttes til at indføje arbejdet i en forskningsdiskussion, der rækker ud over det lokale. Der lægges altså op til behandlingen af problemstillinger, men der savnes forskningsmæssig indplacering samt en nærmere afgrænsning og struktur for undersøgelsen via opstillingen af et metodisk apparat eller teoretisk funderede overvejelser og begreber. Den efterfølgende annoterede fremstilling vidner om en grundig arbejdsindsats med inddragelsen af et stort primært kildemateriale og med en høj grad af relevant empirisk kontekstualisering. Kronologien, frem for en analytisk tilgang, fremstår som det styrende princip i en detaljerig oversigt, der fremdrager en stor stofmængde og forholder sig til en række lokalaspekter i forholdet mellem sygehus og lokalsamfund. Kapitlerne afsluttes med en sammenfattende diskussion, der sikrer et vist fokus, men det forhindrer ikke, at det i det afsluttende konkluderende kapitel kan være svært at udfinde en struktureret sammenfattende konklusion på arbejdets overordnede problemfelter. Emnet falder inden for museets ansvarsområde.

Vedrørende (5) er der tale om et jubilæumsskrift udgivet i anledning af Ærøskøbing Kirkes 250 års jubilæum i 2008. Skriftet er bekostet af kirkens menighedsråd og udarbejdet i et ikke nærmere beskrevet samarbejde mellem museets leder og en lokalt bosat forskningsuddannet historiker. Det er således ikke ud fra teksten muligt at afgøre i hvilket omfang publikationen må tilskrives museet. Den annoterede fremstilling redegør indledningsvist for baggrunden for kirkens bygning i 1758 og gennemgår derefter kapitel for kapitel kirkens nuværende inventar og udsmykning inden en karakteristik af menigheden og en præsteliste. Undervejs anvendes et bredt og specialiseret litteraturudvalg samt et stort primært kildemateriale, og fremstillingen bærer præg af evnen til at se de berørte emner i en bred og rigt facetteret kontekst, ligesom det anvendte materiale implicit bruges til at belyse og perspektivere flere problemstillinger undervejs. Som det er naturligt for et jubilæumsskrift er vægten på fremstilling frem for analyse, forskningsmæssig indplacering eller metodiske eller teoretiske aspekter. Bogen afsluttes med en oversigt over litteratur- og kildemateriale. Emnet falder indenfor museets ansvarsområde.

Vedrørende (6) er der tale om en oversigt over bygningshistorien og ejendoms- og personalhistorien for Ærøskøbings ældste hus, Philip Kocks Hus. Forfatteren er husets ejer, der i museets publikationsfortegnelse anføres som frivillig medarbejder ved Ærø Museum. Museet oplyser at have bekostet udgivelsen. Der indledes prompte med opremsningen af en række konkrete spørgsmål til husets bygnings- og ejendomshistorie, som bogen sætter sig for at besvare, men hvis udvælgelse i øvrigt ikke begrundes eller tilstræbes perspektiveret ud over den isolerede interesse for husets historie. I to hovedafsnit redegøres derefter for henholdsvis bygnings- og ejendomshistorie i en velfortalt annoteret fremstilling der både angiver kilder – heraf en stor mængde primære arkæologiske og skriftlige kilder – og rummer mange fine betragtninger og analyser omkring enkeltdetaljer og – forhold. Den bygningsarkæologiske undersøgelse frembringer således en mængde viden om baggrunden for husets nuværende fremtræden, mens den ejendomshistoriske oversigt tegner en bred lokal- og regionalhistorisk kontekst. Der afsluttes med en oversigt over kilder og litteratur samt et engelsk summary. Emnet falder indenfor museets ansvarsområde.

Vedrørende (7) er der tale om fire årgange af Ærø Museums *Årbog* (2008-2011), der er indsendt uden angivelse af, hvilke artikler der ønskes vurderet. Ved et gennemsyn af de bøgernes forfatterangivelser har følgende kunnet henføres til Ærø Museum.

Årbog 2008. Artiklen ”Back from the U.S.” er skrevet af museumsforvalter Per Jakob Fahlén. Der er tale om en omtale af en udstilling ved Ærø Museum, der ikke kan karakteriseres som et forskningsbidrag.

Årbog 2009. Artiklen ”Det strålende team” er skrevet af museumsinspektør Mikkel Kühl. Der er tale om en oversigtspræsentation af Sven og Alan Havsteen-Mikkelsens frimærkefremstilling i 1970erne. Artiklen fremlægger et historisk udredningsarbejde, men selv om artiklen er annoteret, er der snarere tale om en kommenteret beskrivelse end et egentligt forskningsbidrag styret af problemstillinger i sammenhæng med anden forskning.

Årbog 2010. Artiklerne ”100-års jubilæum på Ærø Museum” og ”Prins Joachim besøger Søbygaard” er skrevet af henholdsvis museumsinspektør Mikkel Kühl og museumsleder Karen Margrethe Fabricius. Der er tale om to arrangementsomtaler, der således ikke kan karakteriseres som forskningsbidrag.

Årbog 2011. Artiklerne ”Sol over Ærø” og ”Karlin – Et hundrede” er skrevet af museumsinspektør Mikkel Kühl. Der er tale om henholdsvis en indsamling af farvedias til Ærø Museum og en omtale af maleren Rasmus Karlin, der ikke som sådan kan karakteriseres som forskningsbidrag.

Vedrørende (8) er der tale om en atlaslignende oversigt over maritim fast kulturarv i Det Sydfynske Øhav udgivet af Svendborg Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Langeland Kommune og Ærø Kommune i forbindelse med kommunernes deltagelse i 2. runde af Kulturarvsstyrelsens og RealDanias projekt Kulturarvskommuner. Det fremgår af indledningen, at arbejdet gennemførtes af en projektgruppe med deltagere fra de fire kommuner og deres museer, herunder Ærø Museum, bistået af COWI. Af kolofonen anføres museet blandt bidragsyderne til atlasets tekst og fotos. Museets bidrag til publikationen lader sig dog ikke nærmere identificere og – i lyset af de mange projektdeltagere – lader det sig således ikke underkaste en forskningsvurdering, ligesom publikationen i det hele taget må karakteriseres som en overordnet beskrivelse af kulturmiljøer til brug i den fysiske planlægning med formidling af et sammenkogt kendt stof og ikke som forskning i henhold til Kulturministeriets almene forskningsbegreb. Emnet falder indenfor museets ansvarsområde.

Konklusion og anbefaling

De indsendte katalogværker (1), (2) og (3) kan ligesom de relevante dele af (7) og atlasarbejdet (8) ikke karakteriseres som forskning ud fra det almene forskningsbegreb og inddrages derfor ikke i denne vurdering. Vurderingen omfatter derfor monografierne (4), (5) og (6).

Vi vurderer, at der er tale om en særdeles lille forskningsproduktion, der endda for store deles vedkommende er forfattet af volontører (6) eller med væsentlige bidrag fra personer uden fast tilknytning til museet (5). Kun i et enkelt tilfælde (4) synes museet – med støtte fra Kulturarvsstyrelsen – at have været i stand til at iværksætte et egentligt forskningsinitiativ, der dog i sin formidling med et primært lokalhistorisk sigte står uden en forskningsmæssig indplacering og et metodisk-teoretisk tilsnit rettet mod den faglige verden.

Det anbefales på den baggrund, at Ærø Museum udarbejder strategier, der vil kunne sikre museet en egentlig forskningsprofil samt give medarbejderne mulighed for deltagelse i forskningsprojekter og af-rapportering deraf.